

15 ՓԱՍՏ, ՈՐ ՊԵՏՔ Է ԻՄԱՆԱԼ ԱՆՆԸ ՔՐԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1
Աննը ծնվում է 1929 թվականի հունիսի 12-ին Մաշի Փրանկֆուրտ քաղաքում, Գերմանիայում: Փրանկերը հրեաներ են:

2
1933 թ. Հիտլերն ու իր կուսակցությունը գալիս են իշխանության: Նրանք ատում են հրեաներին:

3
Աննը չորս տարեկան է, երբ տեղափոխվում է Հոլանդիա, իր ծնողների ու քրոջ Մարգոյի հետ:

4
1940 թվականի մայիսին սկսվում է պատերազմը: Գերմանական բանակը գրավում է Հոլանդիան: Նացիստները հալածում են հրեաներին:

5
Աննը իր ծննդյան տասներեքրորդ տարեդարի համար նվիր է ստանում մի օրագիր:

6
1942 թ. հուլիսի 5-ին Մարգոն ծանուցադիր է ստանում պետք է ներկայանա նացիստական Գերմանիա աշխատանքի:

7
1942 թ. հուլիսի 6-ին Աննը, Մարգոն և իրենց ծնողները թաքնվում են հոր ընկերության շենքի հետևի մասում Ամստերդամի Պրինսենխրայտ փողոցում:

8
Աննի հոր աշխատակիցներից շորսը Միպ Նոյսը, Յոհաննես Կելմանը, Վիկտոր Կուզները և Բնյա Վոսկալը, ինչպես նաև Միպի ամուսին Յան Խիսը օգնում են թաքստոցայիններին:

9
Ավելի ուշ, Հետնատարը նրանց միանում են ևս չորս հոգի՝ Հերման ու Աուգուստ վան Պելսերը, նրանց որդի Պետերը, և Ֆրից Պինֆիլդը:

10
Հետնատարը Աննին ճանախ է գրում, մտադիր է պատերազմը ավարտելուն պես դիրք հրատարակել:

11
1944 թ. օգոստոսի 4-ին Հետնատան բնակիչները մեղքակալվում են ինչ-որ մեկը մատնել է նրանց:

12
Մինչ օրս հայտնի չէ, թե ով է մատնել Հետնատան բնակիչներին:

13
Աննը մահանում է Գերմանիայի Բեթլեհեմ Բնյանի Համակերտության ճամբարում 1945 թվականի մարտ ամսին:

14
Հետնատան ութ բնակիչներից միայն Օտտո Փրանկն է կենդանի մնում ճամբարներից հետո:

15
Երբ ավարտվում է պատերազմը, Օտտո Փրանկը Աննի օրագրերը վերածում է գրքի՝ «Հետնատուն» վերնագրով:

Աննը Փրանկ, 1940 թ.

ԱՆՆԸՆ և ՕԳՆՈՂ ՄԱՐԴԻԻԿ

Վիկտոր Կուզլեր 1900 – 1981 թթ.

Վիկտոր Կուզլերը 1933 թվականին սկսեց աշխատել Օտտո Փրանկի ընկերությունում: Նա հիմնականում զբաղվում էր Համեմունքների վաճառքով: Հաճախ պարբերականներ ու թերթեր էր բերում թարգմանիչների համար, որպեսզի ընթերցելու բան ունենային: Անընդ շատ էր ուրախանում, երբ Կուզլերն ամեն շաբաթ նրա համար բերում էր *Կին և Քաղաքի շաբաթաթերթը*: Պատերազմից հետո Կուզլերը այսպես էր բացատրում թարգմանիչների օգնելու պատճառը՝ «*Նրանք իմ ընկերներն էին, չէի կարող չօգնել*»:
Վիկտոր Կուզլեր

Յուհաննես Կեյման 1896 – 1959 թթ.

Օտտո Փրանկը վաղուց էր ճանաչում Յուհաննես Կեյմանին: 1923 թվականին, երբ Օտտո Փրանկը փորձել էր բանկ բացել Ամստերդամում, նա ծանուցեց էր Յուհաննես Կեյմանին հետ: 1940 թվականից սկսած, Կեյմանն աշխատում էր Օտտո Փրանկի ընկերությունում:

«*Երբ Օտտո Փրանկն ու իր ընտանիքը ընդհատակ էին անցել, ես Համեմունքների հոգ տանել նրանց մասին, քանի որ գիտեի, որ նա նվիրված գործարար է և ազնիվ ու պատրաստակամ մարդ, շատերն են նրան գնահատում այդ հատկանիշների շնորհիվ*»:
Յուհաննես Կեյման

Միայն իսկ 1909 – 2010 թթ. Յան Խիս 1905 – 1993 թթ. 1993

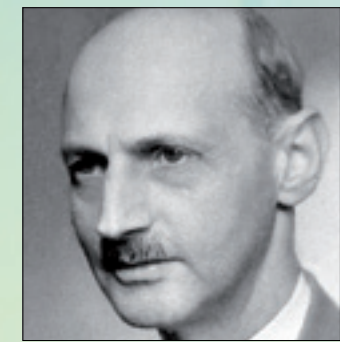
1933 թվականին, Միայն իսկ սկսեց աշխատել Օտտո Փրանկի ընկերությունում: 1942 թվականի հուլիսի 5-ին նա և իր ամուսին Յանը գնացին Փրանկի բնակարան, Հնարավորին շատ իրեր ճավաքեցին և տարան թաքստոց: Մի Հարցազրույցում Միայն բացատրել է, թե ինչպես օգնողներն իրենց մեջ բաժանել էին պարտականությունները՝ «*Բնաբնականում էր հասցի ու կաթի հարցերով: Կուզլերն ու Կեյմանը շարունակում էին ընկերության գործերը և գրքեր ու ամսագրեր էին բերում թարգմանիչների համար: Իսկ իմ պարտականությունն էր բաշխարհել և միս Համեմունքը*»:
Միայն ամուսին Յանը նույնպես օգնում էր Հետևազանքների: Նա Դիմադրության անդամ էր և կարող էր ձեռք բերել սևուկ գնելու համար անհրաժեշտ կտրուկները:

«*Նա ի վիճակի էր օգնել այդ մարդկանց: Նրանք անզոր էին, գնալու տեղ չուներին: Ես միշտ ընդգծում եմ, որ մենք Հերոսներ չենք: Մեր իրավիճակում գտնվողներին օգնելով մենք մեր մարդկային պարտք ենք կատարել: Հատկին այդպես չէին անում, ոմանք վախի պատճառով: Ձի կարելի մեղադրել վախճածներին: Եթե նրանք անկեղծորեն խոստովանեմ են, որ վախենում էին, ինչպես այն ժամանակ խոստովանեց ընկերներին ցածր մեղք, կարծում եմ դա էլ է խիզախություն»:
Միայն իսկ*

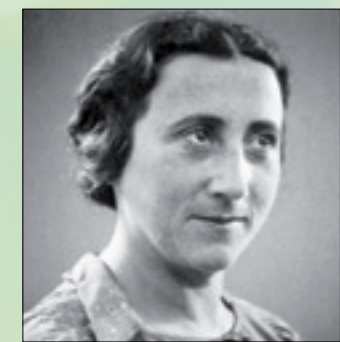

Բնա Վուկալա 1919 – 1983 թթ.

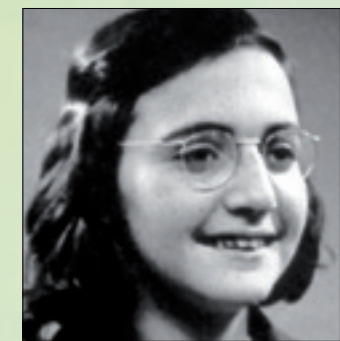
Բնա Վուկալաը սկսել էր աշխատել Օտտո Փրանկի ընկերությունում պատերազմից քիչ առաջ: Նա աշխատակազմի ամենաերիտասարդ անդամն էր: Երբ Փրանկի ընտանիքը թաքնվեց Հետևազանք, Բնաը հեղ Նոր էր բողոքել 23 տարին: Օտտո Փրանկի ասելով Անընդ ու Բնաը լավ լեզու էին գտնում իրար հետ: Հաճախ մի անկյունում իրար սկսեցին էին փոխում: Պատերազմի ավարտից հետո, Բնայն Հաճախ էին հարցեր տալիս Անընդ ու Հետևազանք մասին: Օտտո Փրանկին ուղղված մի նամակում Բնաը գրել է՝ «*Այդ Հարցերը*» միշտ ինձ հիշեցնում են այն ամենն, ինչ պատահել է», այն, ինչի սկսանալուն է եղել: «*Այս մեծ վիշտը ընդմիջում մնալու է սրտումս*»:
Բնա Վուկալա

Օտտո Փրանկ

Էդիթ Փրանկ-Հոլլենդեր

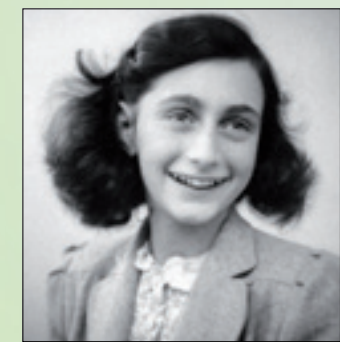

Մարգո Փրանկ

Օտտոն օգնողների մասին

«*Նա հակացա, որ շուտով մենք ստիպված կլինեինք թաքնվել, տեղահանության վտանգից ազատվելու համար: Պարոն վան Պելսի հետ խորհրդակցելուց հետո որոշեցինք, որ այս խնդիրը կարող էինք լուծել թաքնվելով Պրինսեկտայթ 263 հասցեում գտնվող մեր գրասենյակի հետին տանը: Մա Հնարավոր կլիներ միայն այն դեպքում, եթե պարոններ Կեյմանն ու Կուզլերը պատրաստ լինեին կրել մեր թաքնվելու հետ կապված ամբողջ պատասխանատվությունը, և եթե Համեմունքների ընկերության երկու քարտուղարուհիները՝ Վերջիններն էին տիրին Միայն իսկն ու օրիորդ Էլիզաբեթ Վուկալաը: Չորսն էլ միանգամից Համեմունքներին, չնայած որ լիովին գիտակցում էին ստանձնած պարտավորության վտանգավորությունը: Նացիստական օրենքի Համաձայն, Հրեաներին օգնողները խստով պատժվում էին, և ուղարկվում բանտ կամ ճամբար, կամ նույնիսկ գոյակահարկում»:*

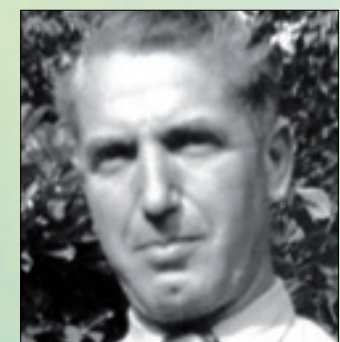
Օտտո Փրանկ, Ցադ Վաշինգտոն ուղղված նամակում, 10-ը հուլիսի, 1971 թ.

Անընդ Փրանկ

Անընդ օգնողների մասին

«*Ամեն օր նրանք բարձրանում են վերև, գալիս մեզ մոտ և պարոնների հետ խոսում են ընկերության գործերի ու բազաբակառնության մասին, տիրինների հետ կերակուրների և պատերազմական ժամանակների դժվարությունների մասին և երկիտների հետ գրքերի ու թերթերի մասին: Ինչքան Հնարավոր է, ուրախ գնեք են ընդունում, ծնունդների ու տոնական օրերի համար ծաղիկներ ու նվերներ բերում, միշտ ու ամեն տեղ պատրաստ են մեզ ամեն ինչով աջակցել: Երբեք չպիտի մոռանանք այն, որ միևնույն ուրիշները Հերոսություն են ցուցաբերում պատերազմի դաշտում կամ գերմանացիների դեմ մղվող կռվում, մեզ օգնողները Հերոսություն են ցուցաբերում իրենց բարձր սրամադրությունը ու սիրով»:*

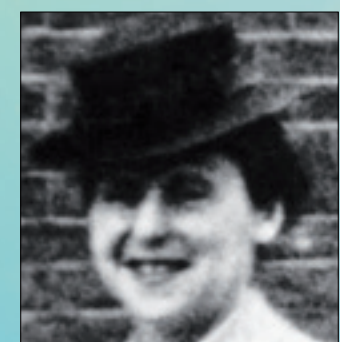

Ֆրից Պինիֆեր

Անընդ Փրանկ, «Հետևազանք», 28-ը հուլիսի, 1944 թ.

Հերման վան Պելս

Աուգուստ վան Պելս-Ռյոտտցեն

Պետեր վան Պելս

Հետևազանք

1. Պահեստ
2. Ընկերության խոհանոցը
3. Դուռ դեպի Օտտո Փրանկի առանձնասենյակը
4. Վիկտոր Կուզլերի գրասենյակը
5. Յուհաննես Կեյմանի, Միայն իսկի և Բնա Վուկալայի գրասենյակը
6. Պահեստային տարածքներ
7. Վերահսարկ
8. Հարթակ և պտուղի գրասենյակը, որը բացվում է դեպի Հետևազանք
9. Լվացարան և դուզարան
10. Օտտո, Էդիթ և Մարգո Փրանկերի սենյակը
11. Անընդ Փրանկի և Ֆրից Պինիֆերի սենյակը
12. Ընդհանուր սենյակ, գիշերները Հերման և Աուգուստ վան Պելսերի նեղասենյակը
13. Պետեր վան Պելսի սենյակը
14. Վերահսարկ
15. Ֆեղանակ

